

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinstvo je moč«.

»EDINOST« z. znaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsoto prilož. 7 gl. za poln leta 3 gl. 50 kr., za štiri leta 1 gl. 75 kr. — Sama prilož. 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu v tiskarnah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 45 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Svoboda.

Svoboda je najdražja stvar na svetu. Različni smo ljudje na svetu in še brata, katera sta jedne in iste prsi dojila, nista nikoli popolnoma podobna, bodi si glede fizičnih, bodi si glede duševnih lastnosti.

Vaaka kapa ni za vsako glavo, pravi Cantu, niti ni dobro vsacega staviti pod isto streho, še manj pa je dobro, komu narivati narodne običaje. K ljubemu temu pa so pred naravo vsi ljudje enaki, milijonar in ubožec sta pred stvarnikom čisto jednaka. Vsi imamo nesmrtno dušo, smrtno telo, a vsi hlepimo po sreči.

Dokler dete sisa, do tedaj so razmere za življenje kraljeviču jednake, kakor ciganskemu otroku.

Pa tam na pokopališču, kaka je nek razlika mej knezom in beračem! Pod pedi zemlje zakriva jednega, kakor drugega, lepi monumenti pa so le iluzije. Dosti je le to, da je človek neprecenljiv, ker ima nesmrtno dušo. Človek je za nekaj večicega ustvarjen, ker je temno z Bogom spojen. Vsak človek pa ima svojo posebno voljo in ta je svobodna; jez sem svoboden, kakor moj drug, pa vsi ljudje so v tem jednaki; ali jednaki v tem po naravi, ne pa po sredstvih in svojstvih. Dete in odrasli človek, oba imata jednake pravice na življenje, samo da je prvemu zadosti kaplja mleka, a drugi potrebuje veliko več, prvo se ne more samo rediti, hrane mu je treba dajati, drugemu ne. Ali iz tega še ne izhaja, da si nista prvotno jednaka, oba sta od istega kraja, oba se pomikata sicer po različnih potih,

a vsejedno le proti enemu cilju, oba imata ene in iste dolžnosti, pa jih tudi jednako spolniti moreta.

Ali da vse to človek izpolni, treba je, da je svoboden, treba da je vsak človek na svetu svoboden, da ni nikdo zaprečen razvijati svojih sposobnosti. Človek človeka ne sme zmetati in ustavljati, ako hoče, da ne ruši enakosti. Dokler smo mladi, ne znamo, kaj je dobro, kaj slabo, zato pa nas roditelji vodijo. Pa kadar zrastemo, tedaj nas strast, sebičnost, pokvarjenost zapeljuje k slabemu, da smo večkrat na škodo drugemu. Zato pa je postava, katera nas uči, kaj smemo, kaj ne smemo, in nam v skrajnem slučaju tudi narekuje kazni. Postava pa ni na škodo svobodi, temveč jo podpira in krepiča.

Mislimo si, da je prosto delati vse, kar se komu ljubi, kaj bi nastalo iz tega? Jeden bi drugemu delal v kvar in vsakdo bi moral stati vedno z nabito puško in nabrušenim nožem, da brani svoje pravice proti sosedu. Iz tega pa izvira, da baš zaradi zaječanja svobode se je človek združeval in se svojevolično podvrgetacemu gospodarju, tacemu zaštitniku, da ga brani, za kar mu je zagotovil, da hoče učiniti ali spolnovati to ali ono.

Svoboda toraj obstoji v tem, da se živi, kakor se ima živeti, pa ne kakor se koli komu dopada ali hoče. Svoboda je izrodek hrabrosti in kreposti, pa slična je vodi. Voda teče navzdol, pa kadar navrejo in izstopijo potoki, vse raznesejo in poplavijo, a kadar je voda mirna v pravej strugi, tedaj je ona najblažja moč, ki oživlja

polja in livade. Oskrunil sem lastno svobodo, kadar sem se za kaj nesmiselnega zavezal in si nisem prizadeval, da stečem neodvisnot, kadar samega sebe ne spoštujem in drugim robujem, kadar nepravilno postopam in drugega silim, da me zavrača in brzda.

Rušil sem tujo svobodo, kadar silim drugega, da nekaj stori, kar ga ni volja; kadar zahtevam, da vsak misli, kakor jaz, kadar se rogam delavnosti, marljivosti, poštenosti svojega bližnjega; kadar koga odvrčam od pravega pota; kadar o drugem vedno le sumim in zlo mislim, kadar zasramujem kacega človeka narodnost in versko prepričanje. Kadar gre za prijateljstvo in lepo stvar, potem tudi kri naj teče. Kadar pa je stvar za silo, takrat je vedno le sila. Oni, kateri so si v glavo vtepli, da so mogočni in močni, dobro naj bi si zapazili, da je mnogo še jačjih od njih. Ali kako delamo v obče v Evropi za svobodo? Francoz se je rogati Nemcu, Nemec ga je učil moralne — Nemec se danes roga vsemu svetu, posebno pa Slovanu.

Kedo bode njega učil svobode? — Gotovo tudi on najde svojega mojstra.

Svoboda, kako si ti lepa, ali kako slabo te umeje svet, kako ničevno je človeško dejanje, katero se naziva liberalno!

Kedor misli, pride pač do spoznanja, da bode človek samo potem svoboden, kadar bode tudi pošten, kadar s pravom spozna tudi dolžnost, ter se vtrdi v kreposti, katera edino ga more osvoboditi od zla in v njem strast in zavist brzdati.

Svoboda, presladko ime, ti iz groba vzdigneš na dostojno višino naš nesrečni rod, kadar v njem vsplamti pravi krščanski ponos in se v srcih našega narastaja pojavi neizmerna ljubezen do svete naše domovine in do Slovanstva, katero je v šoli nesreče vzrastlo in utegne torej vendar postati boljši zaštit svobode, nego so to bili in so drugi danes mogočni narodi.

Politični pregled.

Vnanje dožele.

Na Bolgarijo se obračajo zdaj oči vse Evrope, vzvlasti pa Slovanov, ker velepomembna je Bolgarija za vse Slovanstvo, osobito pa za južne Slovane. Prepričani smo toraj, da se vsak naših bralcev zanima za dogodbe, ki se gode tam doli ob črnem morju in pred carigradskimi vrati, da vsakdo ve ceniti veliko važnost bolgarskega naroda za slovenski svet sploh. Zato mi, kakor poročevalci, spojujemo le svoje dolžnosti, da poročamo nepristransko iz Bolgarije vesti, kakor nam dohajajo. Te dogodbe morajo naš narod toliko bolj zanimati, ker so Bolgari bližnji naši bratje, ki so pod tujim jarmom petsto let zdihovali in od Turkov še mnogo več prebili, nego Slovenci; rešila jih je Rusija še le v zadnjem desetletju in uže so postali v Evropi faktor, s katerim mora računati Evropa. — Idimo k dogodbam po vrsti, kakor jih donšajo brzojavke: Bukreš, 24. avgusta. Proklje začasne bolgarske vlade pravi: Batenberški knez, kateremu smo za junaštvo, s katerim nas je vodil v vojno, dolžni hvalo, tiraj se slovenskemu našemu narodu neugodno politiko. Mi se moramo ravnati le po ruskej politiki iz hvaležnosti

moram torej povedati, da ne morem z vami popotovati.

15. Nadvojvoda Janez je šel preprosto oblečen na lov; dva kmeta ga srečata. »No, prijatelj, vpraša nadvojvoda, »bo danes dež?« »Neumno prašanje, odgovori mu, »gori pogled, pa boš videl!« »Tovariš ga pa dregne in pravi: »Ti, to je bil nadvojvoda!« »No, to je še sreča, pravi prvi kmet, »da mu nisem kake debele zarobil.«

16. »Stoj, kdo je?« zaupije straža napetim petelinom. — Kmetica s težkim jerbason: »Nič se ne bojte — vam nič hudega ne storim!«

17. »Kar razumeti ne morem, pravi gospa svojemu možu, »ta moreš tega dolgočasneža trpeti!« — »Jaz imam vendar pri tem veselje.« — »Kaj še veselje, če ta človek pride?« — »Ne! ampak kadar odide.«

18. »Oj, ti burklasti burklež ti!« hujuje se gospod nad služabnikom, ki mu je polil sukno in hlače z mastjo, ki se je spod goske zlila. »Nikar se ne hudajte, prosim nerodnež, saj je še dosti masti v kuhinji!«

19. Ribničar najde na cesti žepno uro; obrača jo in ogleduje po vseh straneh. Kaj pa tako pika? Tek, tek, tek. »I, kaj pa vedno zoblje ta žival,« pravi sam pri sebi? Odpira jo in odpira, na posled se mu vendar odpre. »Lej ga, lej ga, ti kroti ti, koliko ima zob ta žival! Ni zastonj taka lakot in dragina po svetu — to ves svet uje; tako zobato pa vedno zoblje.« Reče, dene jo pod peto in zdrobi.

PODLISTEK.

Torbica za smeh in kratek čas.

1. Sokratu, grškemu modrijanu neki dan povedo, da je nekdo prav slabo o njem govoril. »Kaj mi to de«, odgovori modrijan, »pustite ga, naj govori, jaz dovolim celo, naj me tepe, če me ni zraven.«

2. Kralj Miroslav II. pri oknu sloneč opazi svojega pažeta, ko vzame tobaka iz zlate tobaknice, ki je bila na mizi. Kar se obrne od okna ter pravi: »Vam li dopada ta tobaknica?« Paže zarudi in ne more precej odgovoriti. Kralj pa ponovi prašanje in paže nanosled pravi, da se mu zdi prav lepa. »Naj bo, vzemite jo, premajhna je za naju oba!«

3. Prav tega kralja so neki dan judje prav natečno prosili, naj jim dovoli nositi meč (kakor je bila tistikrat sploh navada). »Svobodno, odgovori jim, pa le s pogojo, da ga nosite na desni strani.«

4. Nek Oger pride na Dunaj k razstavi. Prav z veliko težavo si je dobil stanovanje v četrtem nadstropju. Ko pride zvečer ves utrujen domu, malo povečerja, potem pa se koj spravi k počitku. Komaj ugasne luč, ožive se stenice. Nekaj časa se smrdljivim nadležnicam po postelji obrača, in ko mu tukaj ni več strpeti, leže na klop. Drugega dne ga praša gospodar: »Kako ste spali?« »E, kaj jaz, te stenice te ubožice niso zatisnile očesa vso noč.«

5. Poredni Mihec gre necaga dne k sosedu sadje robatat. Ko se gospodar prikaže, zbeži: »Počakaj malo, počakaj, da ti nekaj povem!« kliče ga sosed. »Premlad sem še«, otreže se paglavac, »ni treba, da bi uže zdaj vse vedel.«

6. Sosed začuden pripoveduje sosedu: »Ti, si uže slišal, — za tisto kepo mila (žajfe), s katero se je Napoleon I. mavžal, kadar se je bil, dal je nek Anglež 10.000 šterlingov!« »Kaj se tako čudiš?« zavrne ga sosed; saj je Napoleon ves svet z njo obrnil!«

7. Prav nedolžno vpraša pelletna Francka svojega očeta, ki se je tolikrat pritoževal zoper svoja kurja očesa: »Ata, kadar zaspiš, ali tudi kurja očesa zatisneš?«

8. (Kar iz kože bi skočil!) Nek gospod, prav razvajen kadilec, pelje se z železnico z nekim Korošcem v istem vozu. Kmet, to se ve, da ne more kaditi najboljših smotk, in je uže dosti, če si sploh katero kupi, bodi si tudi za pol drugi krajcar, kakor ta Korošec. Gospodu prihaja vedno huje in kaže svojo nevoljo na vse mogoče načine. — Vse nič ne pomaga; Korošec le prav debelo puha svojo smrdljivo. »Čakaj, misli si gospod, to mora pomagati!« »Prosim, saj dovolite, da odprem okno?« Pa se tako pripravi, da Korošcu s kolmočem izbije smrdljivo iz ust, ter nalašč, kakor po nesreči, nanjo stopi. »Prosim, lepo prosim, pravi gospod, oprostite; morda vam smem drugih ponuditi, niso slabe.« — »Če dovolite, pravi prijazno Korošec, ter vzame tri smotke, pogleduje jih in pravi: »Te so pa prav »fajn sorte«, škoda jih je; bodo pa za praznike« ter

jih vtakne v žep in zopet svojo smrdljivo pobere in našče.

9. »Čudno, prijatelj, glej moja sorodovina v K oče in mati imata črne oči, oba nju otroka pa lepo višnjeve.« »Kaj bo to čudno? jaz pa poznam v C. očeta mokaarja, njegov sin je pa dimnikar.«

10. Nek učitelj bi rad svojim otrokom razložil priliko o dobrem pastirju in jim sebe za izgled pastirja postavi ter pravi: »Ko bi bili vsi moji ljubi otroci, vsi majhne ovčice — Anžek! — kaj bi bil pa jaz potem?« Anžek se hitro odreže in pravi: »Velika ovca.«

11. Nek postopač pravi sam pri sebi: »To me neznansko veseli, da imam vedno zdrave ude, da se moram vsaj delu odgnati.«

12. Sodnik: »Kakšna pa je bil tat?« Priča: »Skoraj tolik je bil kakor vi, milostljivi gospod, le tako hudo škilil ni.«

13. Desetnik: »O sredkar, koliko delov ima puška?« Vojak molči. »O, ti v višnjevo sukno zavita bikovina! Puška ima pet delov, zakaj pa pet?« Vojak zopet molči. — »Še to ti ne gre v butico? Ali ne veš, ko bi bili le štiri deli, manjkalo bi enega?«

14. Nekdo je po časnikih razglasil, da si išče tovariša za popotvanje. Drugi dan ob dveh po noči ga nekdo poruka in zbudi: »Hitro, hitro vstanite, nekaj vam moram povedati!« »I kaj pa tacega, vpraša ga ves zaspan?« »Vi si iščete tovariša za popotvanje v Pariz?« »Da.« — »Jaz vam

Spretnih peres je v našem trgu, lahko rečemo, obilo brez Vas, g. dopisnik; toda mi je ne pomakamo v kri, in nikakor ne maramo sramotiti svojega kraja pred svetom, kakor ste Vi, g. dopisnik, storili zdaj, kakor ste ravnali že pred leti, na kar se vam pero ni skrhalo, pač pa — bila je splošna misel — bili so odstranjeni Vaši dopisi pred natiskom na «tisto premeto gnojišče».

Da g. dopisnik govori o našem političnem spanju, moramo se kar čuditi, vsaj ga ni v našem trgu, da bi mu ne bilo znano, da imamo čitalnico, katera je napravila pred pustom razun par tombol veselico, ki je glede sijajnosti prekosila mnogo drugo; nemamo ga, da ne bi vedel, da se je ustanovila pri nas prva podružnica sv. Cirila in Metoda na Notranjskem, katera je bila v spočetju z veseljem pozdravljena, a pri rojstvu od nekaterih kumov zapuščena, pa je dosegla po prizadevanju zavodnih rodoljubov do 90 udov z ustanovniki vred in pa še nekaj podpornikov. Ali se to imenuje «politično spanje»?

Kaj pa naše «presnete volitve»? G. dopisniku, misliti si moram nehoti in z menoj vsak bralec, morajo pečeni kopuni posebno očišati, da si želi tak občinski odbor, pri katerem bi mu pečeni kopuni kar z neba v usta leteli. No, ako nam g. dopisnik garantira pod novim odborom imenovane kopune, «enoglasno» ga bomo volili predstojnikom, in sili kopunov, bomo vam, g. urednik, vedno pisarili z najboljšim humorjem še potem, ko se nam skrha jo peresa, kako nam je oslajeno življenje po «velemu» novega našega župana.

Ne omenjali bi vzroka, da se volitev ni še vršila, a da g. dopisnika ne bodo dalje skrbi mučile, bodi povedano da je g. župan postavno oviran volitev razpisati.

Občinski računi, kdaj so bili tako v redu, kakor za dobo sedanjega županstva? Vsak dan so na razpolaganje, kakor tudi dnevnik o ugodnih in izdajkih občinskih. Pač infamen je, kdor to ve in še nadalje sprašuje.

Potov in cestá ni potrebno slikati tako nevarnih, da «po njih komaj koze srečno pridejo» — ker po teh potih hodimo mi priprosti tržani in na njih srečujemo domačo in tujo gospodo, pa ne čuje se, da bi se bil kao poskodoval. Tega pa nikarte misliti, da smo Senožetani boljši turisti, kakor spetne koze.

Resno rečem, da se je za potá vse storilo, kolikor je bilo mogoče pri letošnjih vremenskih razmerah. Ali je Vremenska cesta kaj boljša?

Glede telegrafne zveze javljam, da se je prav sedanjemu g. županu zahvaliti, da jo dobomo. Ali ni prav on na to deloval? In potrebna svota, ali ni bila pravna njegovo prošnjo od naših kavalirjev zagotovljena? Čudno mi se tudi zdi, da g. dopisnik naštevaje naše kavalirje, ne omenja pravih, pripezuanih kavalirjev, kakor sta g. knez Leopold Porcia in g. Fran pl. Garzaroli.

Za toliko koristno poštno zvezo tudi ni s prošnjo izostal naš g. župan; ako se pa objuba ne spolni, kdo bo temu kriv?

Ako g. dopisnik misli, da si g. župan želi, da bi g. Dejak bil kaj drugod, meti se goropadno. Ali mu morda ni znano, da sta si ta dva gospoda v rodu, da sta si posebno prijateljsko udana? Ali želi gosp. dopisnik to prijateljsko zvezo razrušiti? Ali g. dopisnik g. župana morda zavida, da ga je 18. t. m. g. Dejak povabil z seboj v Pulj?

Zadnji odstavek dopisa pa je razžaljav kar naravnost. G. dopisnik hoče g. župana tukaj naslikati kot nepatriotičnega! Isto tako nepatriotičen je po njegovem mnenju ves občinski zastop! To je prava denunciacija!

Kdaj je bilo še velevalo, da 18. avg. ne smejo župani potovati? Ali ni tedaj hudobno, radi tega potovanja g. župana značiti tako da se reče: sapienti sat! — Laž pa je, da se občinski zastop slovesnosti ni udeležil. Ali nista bila prva svetovalci pričujoča? — O tem ne bom govoril dalje, ker vem, da bo sl. občinski zastop zahteval, da se mu zadosti za toliko krivični napad.

Sodba o g. županu Demšarju splošna je ta: On je mož na svojem mestu, poštenjak, predelaven — toda več za korist občinsko, nego za svojo. Mi smo nanj ponosni in pri prihodnji volitvi volili ga bomo zopet.

G. dopisnik je kazal v svojem dopisu, da mu je mir resnično neljub, da si želi nemir!

Senožetški miroljub.

Iz Bolca 24. avgusta. (Izv. dop.) Letos imamo kaj nestanovitno vreme, lepo, dež, nevihta, to se zmeraj spreminja in barometer in termometer nista nič kaj stancovitna.

Natura ima pač svojo moč! Tudi v socialnem življenju našim ni nekaj časa sem nič kaj boljše, ker kaže termometer skoraj tudi le «ničlo».

Kdaj bode temu boljše? ne vem.

Vsekako bi bilo prej ko mogoče želeli. — Kdor dobro misli in more — naj pomore?

Novega zdravnika pričakujemo jako težko.

Ako je tudi okraj popolnoma zdrav, kaj bi pri našem krepkem zraku in zdravem vodi ne bil, vendar nam dajo, žalibože tam doli vladajoče bolezni misliti, tem bolj, ker krožijo po vseh straneh.

Pri tem takem bi mogli naši gg. župani vendar resno gledati, da vdobimo zdravnika prej ko mogoče, drugače mora slavna c. kr. vlada krepko na to delati in za vsak slučaj nam zdravnika preskrbeti, naj bode, kar bode, tako dalje ne gre.

V to Bog pomozil! X.

Izpod Marezige, 26. avgusta. (Izv. dop.) Vaš dopisnik iz Koperske sporočil vam je v zadnjem številu vašega cenjenega lista marsikaj lepega in poštenega iz Smarja in iz Pomnjana. Iz omenjenega dopisa diše čista resnica. Bez dvombe vsak pošten in zvesten Slovan čita veselo, da se je naš tužni kmet začel gibati in ozirati okoli sebe, da vidi, kdo mu je prijatelj in kdo mu je sovražnik. Ker mi je znana Vaša dobrota in narodno čuvstvo, zavolj tega usojujem se Vas nadlegovati, velenjenjeni poslod urednik, z prošnjo, da blagovolite dati malo prostora mojemu kratkemu dopisu. — Oprostite, če ne vem Vam lepo in umetno sestaviti svoj dopis, ker nisem Bog ve kakoršne velike šole proučil. No z druge strani me teši, da ne potrebujem vsestranskega znanja, da izrečem pravo in golj resnico. — Tu le: Marezige je župa (plovanija) uro in pol oddaljena od Kopra in spada pod županijo Pomnjansko. Prebivalci omenjene župe bili so, žalibog, do zdaj pripuščeni na milost in nemilost lahonom Koperskega gnezda. Tužni in žaluščeni prebivalci Marezige niso znali nego plačevati, trpeti in molčati. Prigodo volitev za Pomnjansko občino, za deželne zastopnike v Poreč, ali pak za državne poslance na Dunaj so prebivalci Marezige slepo slušali svete koperskih lahonom. — No zdaj, hvala Bogu, tega ne čine več, niti ne bodo v prihodnjič činili. — Pred par tednom reče mi kmet iz Marezige: «Mi bomo došli pri vsakej priložnosti nasvete naših poštenih in značajnih duhovnikov in drugih Slovanov, kateri so nam odkritosrčno prijatelji. Mi znamo, da naši nasprotniki gledajo nas molzi in rabiti za svoje laške in švabske svrhe. Mi prebivalci iz Marezige in iz Truš smo dostikrat prosili deželne in carske oblasti, da nam barem pomogo popraviti poti, in smo ponižno prosili za šolo, ali vse je bilo zastonj. — Prebivalci Marezige videči, da jim ni druge pomoči, začeli so sami zbirati denar za šolo. Z svojim požrtvovanjem in tvrdo voljo nabrali so si lepo svoto, s katero so si zgradili šolsko poslopje. — Šolska soba je gotova in je sezidana poleg propisa šolskih postav, ter je pronajdena popolnoma shodna za šolo. Čast in poštenje prebivalcem Marezige, kateri so se ozbiljno zavzeli za šolsko poslopje in s tem so pokazali, da jim leži na srcu bodočnost njihovih otrok. Tu idu največje zasluge gosp. župniku Planinšku, kateri je imel nekoliko časa pomočno šolo z dobrim vspehom in s tem je pokazal praktično korist ljudske šole. Ne smem zamolčati Josipa Kermca, kateri je hodil od oblasti do oblasti, da jim bode dovoljena in ustrojena šola, zatem trdal je od hiše do hiše, od osebe do osebe, da pobira denar za stroške. Josip Kermec ni prašal in zahteval, da mu se plača žernade in da mu se n doknadejo njegovi zamudki. Njemu je glavna svrha bila, da se jednoč ustroji ljudska šola v Marezigi. Čast in slava vsem prebivalcem Marezige, a posebno pak gosp. župniku Planinšku in Josipu Kermcu. Bog daj, da se vzgledujejo vsi prebivalci slovenskih občin v Istri na prebivalce Marezige.

Natečaj za učitelja v Marezigi bode k malu razpisan in jaz bi svetoval našim mladim učiteljem, naj pospeše poslati svoje molbe na c. kr. kotarski šolski svet v Koper. Vsak dober in pošten slovenski učitelj bode imel lep in ugoden život v Marezigi, ker so omenjeni prebivalci dobri in prijazni ljudje.

Cesarjev dar. Cesar je podaril rífenberske občini kakor donesek za stavbe proti obrambi povodnji 200 gld. in dvema občanarima, katera sta vsled povodnji trpela škodo, 100 gld.

Diocézanske vesti. Dne 21., 22. in 23. julija bili so za svečenike posvečeni od presvj. g. škofa Glavine gg. Ivan Kovač, Josip Stržinar. — G. Ignac Meško, kurat v Valmovraži odide iz naše škofije v porečko. — G. Ante Nikolič premeščen je kakor duh. pomočnik iz Buzeta v Pičan, a v Buzet prišel je kakor duh. pom. novomašnik g. Ivan Kovač. — Do 16. septembra otvoren je natečaj za

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je podaril rífenberske občini kakor donesek za stavbe proti obrambi povodnji 200 gld. in dvema občanarima, katera sta vsled povodnji trpela škodo, 100 gld.

Diocézanske vesti. Dne 21., 22. in 23. julija bili so za svečenike posvečeni od presvj. g. škofa Glavine gg. Ivan Kovač, Josip Stržinar. — G. Ignac Meško, kurat v Valmovraži odide iz naše škofije v porečko. — G. Ante Nikolič premeščen je kakor duh. pomočnik iz Buzeta v Pičan, a v Buzet prišel je kakor duh. pom. novomašnik g. Ivan Kovač. — Do 16. septembra otvoren je natečaj za

kuracija v Valmovraži, a do konca septembra župe v Voloskem.

Telefon v tržaškem brzojavnem glavnem uradu se ima napraviti v ta namen, da bodo pošiljalci lahko v urad telefonirali brzojavke, ki se imajo dalje brzojaviti, in da se jim bodo tudi telefonirale od zunaj dospеле brzojavke. Mi od tega ne pričakujemo posebnih koristi; kdor stvar pozna, ni mu treba naštevati uzrokov.

Močan potres smo čutili v Trstu sinoči par minut pred 11 uro.

Tržaške novosti:

Kolera v Trstu. Od srede do četrtka je zbolelo v mestu na kolero 16 ljudi, v okolici 2, od četrtka na petek se je stanje nekoliko zboljšalo, kajti zbolelo je za kolero le 11 ljudi v mestu in 1 v okolici, od večraj polnoči do danes jutraj nas o zboleli le trije ljudje v mestu. O začetka kolere pa do danes jih je torej zbolelo 382, od katerih je ozdravilo le 105. Ali reči se more, da jih je v tem času zbolelo tudi do 600, ker par sto slučajev je gotovo ostalo skritih.

Opazuje se, da umirajo večinoma otroci, perice in delalci, pa le malo taceh ljudi, ki žive v količkah boljših razmerah.

Katoliška družba Tržaška napravi dne 29., 30. in 31. t. m. v jezuitske cerkvi posebne pobožnosti z vpostavljenjem S. R. T. v čast Materi Božji za zdravje, (Della salute) da bi nas ona rešila kolere, kakor se je to zgodilo l. 1836.

Namestništvo z novo okrožnico prosi in priporoča ljudem, naj za letos dokler traja bolezen opuste božjo pot na Sv. Goru ter jo prelože na kesneje čase.

Ministerstvo je neugodno rešilo spomenico mestnega zbora v zadevi, da bi se zveza hrpeljske železnice z južno ne napravila poleg rive, ampak predorom skozi hrib Sv. Jakopa. — Torej bo šla železnica ob morskem bregu.

Hiše v mestu dobe nove številke na železnih tablicah, katere bodo morali plačati hišni gospodarji sami.

Nesreče. Mrtvoud. Snoči so našli mrtvega v nekem gozdu pod sv. Jožefom 53 letnega starčka Josipa Jorjača ter ga odpeljali v mrtvašnico k sv. Justu. — Bojstaj je lomila 52letno Feit iz Grete, ko je bila vprav blizu ognja; padla je v ogenj ter se močno opeklo v urbet. Odnegli so jo v bolnico.

Policijsko. Predvčeranjim sta se stopla dva težaka, kojih eden je tovarišu zadel pet globokih ran tako, da se je moral zadnji iti zdraviti v bolnico. — Mizar Jakob Kolavšič je avojo zvesto polovico X. z neko posodo tako nabil, da je morala zadnja se podati v bolnico. — Nek neznanovč je svojega druga močno ranil v uho, radi česa je moral zadnji v bolnico. — Demetriji Nicopulo se je spril z neko drugo osebo, ki mu je zašlatala kozarec v glavo, kar mu je zadelo močno rano. Sama hudobijal!

Tri Sežance so predsinočnem zaprli; fakina Luka K. zaradi tega, ker je svojo ženo skoro ubil, drugega, ker je na čuden način prelomil 6. zapoved in tretjo, to je neko Josipino T., pa tudi zaradi nepoštenega vedenja na ulici; iz enakega uzroka so zaprli tudi neko Z. iz Materije. Policija je te dni zaprla še druge 4 znane tatove in več razsajalcev.

Iz Opčín nam poročajo, da ni bilo nič res glede onih 17 slučajev kolere, v katerih smo zadnjič poročali in je nam naznanil jeden od zdravilne komisije.

Za Radezkyjev spominek so darovali nadalje ti le p. n. družabniki in družabnice del. podpornega društva: Pahor Franc 20 kr., Pahor Vincenc 9 kr., Pahor Jušt 4 kr., Trampuš Andrej 10 kr., Trampuš Josip 4 kr., Živic Alojz 3 kr., Stok Jernej 2 kr., Osteruška Josip 2 kr., Cergol Ivan 4 kr., Kavčič Ivan 10 kr., Gulič Franc 2 kr., Stofla Miha 4 kr., Kukurus Peter 4 kr., Pahor Vincenc 5 kr., Masten Andrej 4 kr., Spečal Josip 4 kr., Cergol Josip 4 kr., Ipavice Franjo 20 kr., Počkaj Franc 50 kr., Ipavice Ivan 10 kr., N. N. 20 kr., Valenčič Viktorja 10 kr., Jemežič Marija 20 kr., Andarič Ana 20 kr., Kuferšin Ana 20 kr., Humar Ana 20 kr., Verne Marija 20 kr., Jager Ana 20 kr., Pahor Marija 20 kr., Pahor Alojza 10 kr., Cergol Ivana 4 kr., Cergol Marija 2 kr., Cergol Marija 4 kr., Zaneti Ana 2 kr., Vidmar Ana 10 kr., Kušlan Marija 10 kr., Kušlan Jerca 10 kr., skupaj gold. 3.87, zadnjič izkazanih gold. 20.39, skupaj torej gold. 24.26.

Trina uš v Istri. V Basanji, občini Umag, napala je noga trina uš, vsled tega so se za vso občino Umag zaukazale potrebne previdnosti.

Kolera v Istri i na Goriškem. V Ricmanjih kolera počasi ponehava, in te dni so zboleli 4 ljudje na kolero, in je dosežaj v Ricmanjih zbolelo za kolero 65 oseb, od katerih je umrlo 36. V Izoli pa bolezen strašno napreduje, v tem tednu je tam zopet zbolelo 45 ljudi, od katerih ste dve tretjini umrli. Od začetka kolere do danes je v Izoli zbolelo za kolero gotovo nad 150 ljudi, toliko najmanj, ker dosti bolnikov so

skrivali. V Sočergji je tudi še vedno slabo in je tam zadnje dni za kolero zbolelo kakih 8 ljudi, enaka je v Plominu, posamezni slučaj kolere pa so se dogodili v Jelšanah, v Kastvi, v Poreču, Valmovražu, v Rovinju, v Bujeh, sploh skoro po vseh večih krajih Istre se je zadnji čas pojavil po kak slučaj kolere. Na Goriškem pa so bili nekateri slučaj, v katerih se je menilo, da je kolera in sicer v Škocijanu, Škerbin, Pliskovec, v Gradu, Gradišči in sicer povsod le posamezni slučaj.

Z Reke se piše 23. t. m.: Štiri dni za kolero noben več ni zbolel, predvčeranjem in včeraj pa zopet po eden. Vendar mislimo, da je kolera ugasnola. Zbolelo je za kolero 181 oseb, 105 jih je umrlo, 53 ozdravelo, drugi so še bolni. Iz popolnem zanesljivega vira vam naznanjam, da je cesar, ko je bil naš ministerski načelnik pri njem v Istri, natanko poročilo glede kolere na Reki zahteval od njega. Minister je o tej zadevi obširno poročil ter posebej pohvalil našega župana Ciotto, ki se je tako požrtovalno prizadeval, da polajša nadlogo. Cesarja je to jako razveselilo. Tukajšnje prebivalstvo namerjava županu poseliti časten dar. Do danes se je nabralo 10.000 gld. darov za udove in sirote za kolero umrlih očetov; a še se pripravljajo veselice, ki v ta namen doneso še mnogo. Trst naj se skrije pred Reko.

V zadnjem občnem zboru pol. društva «Sloga» v Gorici je bil izvoljen ta le odbor: Predsednik dr. Josip vitez Tonkli, odborniki: dr. Nikola Tonkli, dr. Aleksij Rojce, mejni grof Anton Obizli, Filip Kramar, dr. Anton Gregorič, Andrej Jeglič, Jožef Nanut, dr. Lisjak, Andrej Kocjančič. Namestniki: Kovačič Ignac, Kovačič Jožef v Komnu, Mužič Jožef v Šmartnem, Jožef Bajec in Anton Cibič.

P. n. naročnikom, katerim smo poslali in še pošljemo rušeče liste, priporočamo prav toplo, da store prej ko prej svojo dolžnost.

Zahvalinsko železnico rusko železnico vojaštvo tako marljivo dela, da 1. oktobra t. l. prisopihla hlapon do vrat bokharskega mesta Čaršni na Amu-Darji. Potem v kratkem času zadobi ta reka tolik pomen, kolikoršni ima Volga v evropske Rusiji; Amu Darja postane glavna žila neizmernega prometa v srednji Aziji. Nad tisoč vrst je ta reka plovitna za parnike. Rusko vojno ministerstvo je uže poskrbelo za dva parnika, ki bosta rabila vojaškim namenom. Nek dopisnik v «Rusk. Vedomosti» pravi, da so bregovi reke Oksus, do katerih je prodrl Aleksander veliki z macedonskimi svojimi legijoni, tako rodovitni, kakor Nilovi bregovi in to se je potrdilo iz kemijskih preiskav v Peterburgu. Otvoritev onih rodovitnih zemelj na Amu-Darji prekucne popolnoma gospodarsko naravo zahvalinskih dežel i neizmerno se povzdigne promet ruske obrti v Kivo, Bokharo in Afganistan. Ruski železniški vojak se v pravem pomenu besede, če tudi z največjimi težavami, v neizmerih puščavah, v pekočem solncu in mrazu, bojujejo za pravo kulturo. Ti vojak izvršujejo tako velikanska in težavna, a enako pomenljiva dela, da se o enačih na zemlji v sedanjem času še govoriti ne more. Če pojde to le nekoliko let tako dalje in bo Rusija tudi tako skrbela za podvržene narode, kakor skrbi zdaj — kar ni dvombe — potem naj Angličji le začno delati pokoro, katere so zelo potrebni. Njihovo gospodarstvo v Indiji bo k malu v nevarnosti.

Statistika falimentov. Nekdo je zapisoval iz uradnega lista falimente, kateri so se dogodili v Avstriji od 1. avgusta 1885. do 1. avgusta 1886. — Faliralo je v tem času v Avstro-ogorske 432 trgovcev, od katerih je bilo (po imenu in priimkih soditi, i ti so zanesljivi) 284 judov in le 58 kristjanov. — Moralo iz tega si lahko vsak sam naredi. — So žilje, kateri namreč pravijo: «kedor ni trikrat faliral, še pravi trgovec ni.»

Zoper emancipacijo žensk. V letnem glavnem zboru britanskega medicinskega društva, ki je bilo zadnji tečen v Brightonu, govoril je načelnik tega društva dr. Movre o višji ženskej odgoi. R. kel je da nema predsojlov zoper dopušcanje žensk k zdravniškemu poklicu, po njegovih mislih pa ni modro, da bi ženske teknovala na težavnem dušnem polji z veliko večjo krepostjo mož. Preobilo učenja odvrča ženske od zakona ter jim krati sposobnost, da ne morejo dostojno spolnovati materinskih dolžnosti. Pri preobitem duševnem izobraženju bi se ženski spol zvrget; žene ne bi smele biti možje, ampak matere možem. — Dr. Moore ima prav.

Za one, ki liste naročajo. prejemajo in ne plačajo je gotovo zanimiva ta le vest. — V Ameriki je po novejši pošti postavil vsak tat, kdor naroči in sploh sprejema kak list, pa ga noče plačati. — V Chicagu v Ameriki je nek urednik tožil več takih naročnikov, ki niso hoteli ali mogli plačati, in sodnja jih je obsodila v zapor zaradi tatvine. Dr. Roser bode nekda tudi za Avstrijo predlagal enako postavo.

